

โครงการ 'ช่างบำบัด'

รักษาอาการ 'ออทิสติก'

ชวงไม่กี่สัปดาห์ที่ผ่านมา พบว่าบนหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์จะมีข่าวพาดหัวเกี่ยวกับ “ช้าง” ไร้วินัยหรืออย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเจอ “ซากช้าง” ในป่าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จ.เพชรบุรี การตรวจยึดลูกช้างป่าของกลาง “พังภาชี” เพศเมียอายุ 5 ปี จากขบวนการค้าช้างใน อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี ก่อนนำมารักษาศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง หรือการพบซากลูกช้างป่าริมหนองน้ำ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ และแม้กระทั่งพบว่าช้างต้องกลายเป็น “ซาก” หลังเข้ามากินพืชไร่ของชาวบ้าน อันเนื่องมาจากอาหารในป่าที่ลดน้อยลงทุกวัน เกิดขึ้นจากชาวบ้านเข้าแผ้วถางพื้นที่ป่า

ต่างๆ เหล่านี้ เป็นความหตุที่เกิดขึ้นสำหรับ “ช้าง” ที่ครั้งหนึ่งเป็นกำลังสำคัญในกองทัพทหารไทยแต่โบราณ

ก่อให้เกิดเครื่องหมายคำถามตามมาอีกมากมายว่า ต่อไป “ช้าง” จะเหลือแค่ชื่อให้

กล่าวขานเท่านั้น หากขบวนการล่าช้างยังมีอยู่โดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย หรือการรุกรานพื้นที่ป่าจนช้างไม่มีที่ยืน

ในอดีตประเทศไทยเคยมีช้างป่าและช้างเลี้ยงรวมกันกว่า 1 แสนเชือก ปัจจุบันเหลือเพียงประมาณ 5 พันเชือกเท่านั้น หรือคิดเป็น 10% ของประชากรช้างทั่วโลก และยัง

นับวันประชากรช้างจะลดลงตามลำดับ ตั้งแต่รัฐบาลประกาศยกเลิกการทำสัมปทานป่าไม้มาตั้งแต่ปี 2532 ส่งผลให้อาชีพของช้างที่ชักลากไม้ในป่าต้องสูญหายไป ทั้งควาญช้างและช้างก็ต้องเปลี่ยนอาชีพเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างเต็มตัว ช้างเล็กใช้วงในการดึงหรือจับไม้ซุง

หันมาแสดงท่าทางเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวเพียงเพื่อแลกกับอาหารที่ได้รับในแต่ละวัน ยังไม่นับช้างเร่ร่อนบนป่าคอนกรีต ที่เดินไปตามถนนเพื่อแลกอาหารและเงิน

กล่าวสำหรับ “ช้างเร่ร่อน” ที่มักใช้ช้างอายุน้อย เนื่องจากมีความน่ารักเป็น “จุดขาย” คนทั่วไปมักชอบและเกิดความสงสารซื้ออาหารป้อนและเข้ามาเล่นด้วย

ในส่วนของ “ช้างอายุมาก” ที่ถูกปลดระวาง จัดเป็นช้างที่น่าสงสารมาก ทั้งด้านความเป็นอยู่และสุขภาพร่างกายที่เสื่อมถดถอยทุกวัน ในอดีตมันเคยถูกใช้งานหนักในป่า หรือบางเชือกโชคร้ายเป็นช้างพิการจากการเหยียบกับระเบิดในป่า กลายเป็นสัตว์ใหญ่ที่เจ้าของไม่เอาอีกต่อไป

แต่ท่ามกลางความมืดมนของช้างเหล่านี้ ก็ยังพบว่ามี “แสงสว่างที่ปลายอุโมงค์” เกิดขึ้น

เมื่อ นายสัตวแพทย์ (นสพ.สามารถ ประสิทธิ์ผล) ได้ก่อตั้ง “ศูนย์อนุรักษ์ช้างกาญจนบุรี” ขึ้นมา อยู่ที่บ้านหนองหอย ต.วังดัง อ.เมือง จ.กาญจนบุรี จะรู้จักกันดีในนาม “บ้าน ข.ช้างชรา”

นสพ.สามารถ

เด็กชายชาวเดนมาร์ก ผู้ป่วยออทิสติกทำกิจกรรมกับช้าง

บรรยาการบ้าน ข.ช้างชรา

วัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งศูนย์ เพื่อต้องการเห็นช้างไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สัมผัสดีศรีมากขึ้นในช่วงบั้นปลายของชีวิต ทั้งช้างที่ถูกปลดระวาง รวมถึงช้างพิการที่ถูกเจ้าของเมิน หรือไม่สามารถดูแลได้อีกต่อไป นำมาดูแลรักษาและฟื้นฟูจนมีสภาพร่างกายที่แข็งแรง มีชีวิตที่ดีขึ้นไม่ต้องทำงานหนักเหมือนในอดีต

ทั้งนี้ ทีมงานของ นสพ.สามารถ ได้อาสาสมัครชาวต่างชาติจากหลายประเทศ เข้ามาช่วยเหลือดูแลช้างเหล่านี้ บนพื้นที่กว่า 130 ไร่ และด้วยพื้นที่อันกว้างใหญ่ยังใช้รองรับ “ช้างเร่ร่อน” ที่พลัดถิ่นไปหากินในกรุงเทพมหานคร ส่วน “ควาญช้าง” ที่มากับช้างก็จะมีที่พักพิงชั่วคราวด้วย เมื่อสภาพของช้างดีขึ้น ก็จะส่งตัวกลับถิ่นภูมิลำเนาเดิมต่อไป

กิจกรรมดังกล่าว บ้านช.ช้างชรา ผนึกกำลังกับทาง ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

อย่างเข้มข้น จนทำให้ “ช้างหลงกรุง” แทบจะหมดไปจากพื้นที่กรุงเทพฯ ปัจจุบันช้างเหล่านี้อาศัยอยู่ที่บ้าน ช.ช้างชรา จำนวน 10 เชือกด้วยกัน แบ่งเป็นช้างเพศผู้ 3 เชือก หนึ่งในนั้นเป็นลูกช้างอายุ 5 ปี และที่เหลือเป็นช้างเพศเมียอีก 7 เชือก

นสพ.สามารถยอมรับว่า แม้จะเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ แต่ยังมีความจำเป็นที่ต้องทำต่อไป โดยเสนอความคิดว่า ควรจะมีสถานที่รองรับช้างเร่ร่อนเหล่านี้ได้มีงานทำต่อไป เพื่อสร้างรายได้จนเจือให้ตัวมันเอง และควาญช้าง เพราะเชื่อว่าไม่มีใครอยากทำอะไรที่ผิดกฎหมาย เราควรหาทางเลือกที่ดีให้ โดยรัฐบาลควรยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือด้วยอีกทางหนึ่ง

ที่บ้าน ช.ช้างชรา ยังมีโครงการนำเด็กออทิสติกมาบำบัดกับช้างด้วย โดยทำวิจัยทดลองนำเด็กชายชาวเดนมาร์ก อายุ 9 ขวบ มาคลุกคลีกับช้าง แรกเริ่มที่สัมผัส เด็กจะเกิดความกลัว ต่อต้าน ไม่ยอมร่วมกิจกรรมด้วย แต่นานวันเข้า จากความกลัวก็เปลี่ยนเป็นความกล้า เดินเข้ามาป้อนอาหารช้างได้ เริ่มสนุกสนานที่ได้อยู่กับช้าง ทำกิจกรรมร่วมกับเด็กอื่นได้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกวานข้าวเหนียว การตัดต้นกล้วยให้ช้างกิน และการอาบน้ำช้าง

จากการทดลองพบว่า ช้างสามารถบำบัดเด็กออทิสติกได้อย่างดี ช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กได้ จนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น จากก่อนหน้านี้ที่เคยมีเรื่องของ “อาชานำบัด” หรือ “โลมานำบัด” ที่ต่างประสบความสำเร็จในการช่วยรักษาบุคคลออทิสติก แต่ขณะนี้ “ช้าง” กำลังจะเป็นอีก “ทางเลือก” หนึ่งที่น่าสนใจ โดยในปี 2556 โครงการ “ช้างนำบัด” จะเกิดขึ้นเต็มรูปแบบและน่าสนใจยิ่งขึ้น

สำหรับผู้สนใจอยากเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนช่วยเหลือ หรือขอข้อมูลเพิ่มเติม ให้ติดต่อที่มูลนิธิบ้าน ช.ช้างชรา 90/9 หมู่ 4 บ้านหนองหอย ต.วังดัง อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71190 โทร.0-3451-4800, 08-6335-5332 หรือชมผ่านเว็บไซต์ www.elephantsworld.org หรือ www.facebook.com/elephantsworld และอีเมลล์ info@elephantsworld.org

เมื่อทุกฝ่ายร่วมมือกัน เพียงเท่านี้ “ช้างชรา” ก็ไม่ใช่ช้างที่ยืนตายอีกต่อไป หากแต่เป็นช้างที่ทรงคุณค่าแก่มวลมนุษยชาติจริงๆ

ปิยรัชต์ จงเจริญ

งเที่ยว
แต่ละวัน
ที่เดินไป
กใช้ช้าง
ม “จุด
มสงสาร
ถูกปลด
ทั้งด้าน
ที่เสื่อม
หนักใน
การ
ย

นสพ.สามารถ ประสิทธิ์ผล

